

τοῦ κράτους· οὐχ ἦττον ἐν τῇ 14 ἑκατονταετηρίδι ὁ Κωδῖνος λέγει περὶ αὐτοῦ· «ὁ κοιαιστώρ εἶχε μὲν πάλαι καὶ οὗτος ὑπηρεσίαν, νῦν δὲ οὐδαμῶς» (1).

Παρεκτὸς τῶν ἀνωτέρων τούτων λειτουργῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, παρεκάθητο παρὰ τῷ βασιλεῖ συνέδριον συμβουλευτικὸν κυρίως, ἢ καλούμενη *σύγκλητος*. Ἡ σύγκλητος, ἐν τῇ στενωτέρῃ σημασίᾳ τοῦ ὀνόματος τούτου, περιελάμβανε μόνον τοὺς ἀνωτέρους πολιτικούς ἄρχοντας, καὶ τότε ἀνεφέρετο ἐξ ἀντιθέσεως πρὸς τοὺς ἀπὸ *σπαθίου*, ἦτοι τοὺς στρατιωτικούς ἀξιωματικούς. Πολλάκις ὁμοῦς ἡ σύγκλητος μνημονεύεται ἐν εὐρύτερῃ σημασίᾳ, περιλαμβάνουσα ὅλους τοὺς ἀνωτέρους τῆς πολιτείας ἄρχοντας, πολιτικούς τε καὶ στρατιωτικούς. Τοῦτο ἀπέδειξε κάλλιστα ὁ Ρεῖσκιος ἐν ταῖς σημειώσεσιν αὐτοῦ εἰς τὸ κείμενον τῆς Βασιλείου τάξεως. Καθὼς δὲ συμβαίνει συνήθως εἰς τὰ τοιαῦτα συμβουλευτικὰ σώματα, τὸ ἀξίωμα τῆς συγκλήτου ἐν τῇ πολιτείᾳ ἦτο ὅτε μὲν μείζον, ὅτε δὲ ἔλαττον κατὰ τὴν προαίρεσιν τοῦ βασιλέως καὶ τὰς περιστάσεις ἐν γένει. Τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Προκοπίου ἐν τῷ 25 κεφαλαίῳ τοῦ τετάρτου βιβλίου τῶν ἱστοριῶν αὐτοῦ, ὅτι οἱ πρέσβεις τῶν Γεπιδῶν ἐλθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα συνομολογήσῃσι *συμμαχίαν* δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως παραδοχὴν τῶν προτάσεων αὐτῶν, ἀλλ' ἐζήτησαν νὰ ἐπιρρωσθῶσιν αἱ συνθήκαι διὰ τοῦ ὄρκου τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἀνδρῶν, μαρτυρεῖ ὁποῖαν ὑπόληψιν εἶχον ἐν τῇ 6 ἑκατονταετηρίδι οἱ ξένοι λαοὶ περὶ τοῦ συνεδρίου ἐκείνου. Καὶ αὐτὸς ὁ Προκόπιος βεβαίῳ ἐν τῷ 9 κεφαλαίῳ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ὅτι ἀνεκάθεν οἱ τῶν Λαζῶν βασιλεῖς πέμποντες πρέσβεις εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐλάμβανον, τῇ ἀδείᾳ τοῦ βασιλέως, συζύγους ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς οἴκων. Εἶδομεν δὲ ὅτι ὀλίγον πρότερον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀναστασίου καὶ πρὸ τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ Ἰουστίνου, οἱ δῆμοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐχαιρέτιζον τὴν σύγκλητον εἰς τρόπον ἐμφαίνοντα ὅτι ὑπελάμβανον αὐτὴν ὡς ἐκπροσωποῦσαν ἐπὶ τῆς βραχείας ἐκείνης μεσοβασιλείας πᾶσαν τοῦ κράτους τὴν μεγαλειότητα. «Σύγκλητε Ρωμαίων, σὺ νικᾷς». Ἐν τούτοις ὁ αὐτὸς Προκόπιος ἀξιοῖ ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις ὅτι ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ «ἡ βουλή ὡσπερ ἐν εἰκόνι ἐκάθητο, οὔτε τῆς ψήφου οὔτε τοῦ καλοῦ κυρία οὔσα, σχήματος δὲ μόνου καὶ νόμου ξυνειλεγμένη παλαιῶ ἔνεκα, ἐπεὶ οὐδὲ φωνὴν ἀφείναι τινα, ὄφθουν τῶν ἐν ταῦθα ξυνειλεγμένων τὸ παράπαν ἐξῆν». Καθ' οὗς δὲ εὐρισκόμεθα χρόνους τῆς μακεδονικῆς δυναστείας, ὁ Λέων ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα, ὅστις ἐπετηδεύετο διὰ ρητῶν διατάξεων νὰ καταργῇ πᾶν ὅ,τι ἄλλοτε, ἔστω καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον, προσέκρουεν εἰς τὴν βασιλικὴν παντοδυναμίαν, ἀπεφήνατο διὰ τῆς οἱ αὐτοῦ νεαρᾶς ἐπισήμως ὡς εἰς ἀχρησίαν πεσόντα τὸν νόμον δυνάμει τοῦ ὁποίου πᾶσα νέα νομοθετικὴ διάταξις καθυπεβάλλετο εἰς τὴν γνωμοδοτήσασιν τῆς συγκλήτου. Ἀλλά, καθὼς προὔπεδείξαμεν ἤδη καὶ κατωτέρω θέλει γίνεαι ἔτι καταφανέστερον, πράγματι ἡ βασιλικὴ ἐξουσία δὲν ἀπέβη προϊόντος τοῦ χρόνου μᾶλλον ἀπεριόριστος, ἀπέβη, ἀπ' ἐναντίας, μετριωτέρα. Καὶ πλὴν τούτου συνέβαινε ἐν γένει εἰς τὴν σύγκλητον ὅ,τι εἰς πολλὰ ἄλλα ἀξιώματα τοῦ κράτους, εἰς τὸν πατριάρχην, τὸν κουροπαλάτην, τὸν παρακοιμώμενον. Ὅσάκις ἐβασίλευεν ἀνὴρ ἱκανὸς καὶ ρέκτης, πῦσα ἡ ἐξουσία συνεκεντροῦτο εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ἢ δὲ σύγκλητος ἢ οὐδόλως ἢ ἐλάχιστα εἰσηκούετο. Ὅσάκις ὁμοῦς ὁ βασιλεὺς ἦτο ἀνθρωπος ἀδυνάτου χαρακτῆρος ἢ ἀνήλικος ἢ σύγκλητος ἀνελάμβανε ἅπαν αὐτῆς τὸ ἀξίωμα. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι ἐπὶ τῶν ἀνηλίκων δισεγγόνων αὐτοῦ τοῦ Λέοντος τοῦ μετὰ τσαυτῆς ὀλιγορίας

(1) Κοιαίστωρ, λατ. *gnaestor*: σημαίνει κυριολεκτικῶς ζητητής, εἶτα δὲ κριτής· ὠνομάζοντο δ' οὕτως ἐν Ρώμῃ κυρίως οἱ ταμίαι. Ἐν Βυζαντίῳ ἡ λέξις ἀνέλαβε τὴν πρώτην αὐτῆς σημασίαν. Ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ λατινισμῷ παρήχθη καὶ ὁ τύπος *gnaestor*. Ἀλλ' ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Λυδοῦ (Ρωμ. πολιτεία Α' 25) ἀπ' ἀλλήλων διάκρισις τῶν δύο ὀνομάτων δὲν εἶναι ἀκριβής.